

GALACTICELE

***

Vasile Burlui

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Stările galactice ale Ființei în poezia lui Vasile Burlui

Una din vocile lirice care iese cu prestanță în poezia românească de astăzi, conectată încă de la debut la un real filon metafizic și mitologic, cu puternice conexiuni în sfera ontologicului, dar fără a cădea în capcana repetițiilor și a manierismului poetic, cu o sensibilitate caracteristică asceților, este rostirea lui Vasile Burlui, poet care impresionează cititorul cu ușurința cu care își scrie poemele.

Cu ton de factură neoromantică, cu multiple accente orfice, cu o sensibilitate livrescă atipică multor poeți de astăzi, poetul adoptat de târgul Iașilor, dar cu origini gălățene, pare să practice în acest volum de antologie lirică, intitulat sugestiv *Galacticele*, un deosebit patos al confesiunii și al interogării, în care prospețimea imaginilor, tonurile muzicale ale cuvintelor, metaforele, mici jocuri intertextuale, se contopesc într-o continuă căutare a ființei agresată de real.

Viul, indiferent că ne raportăm la cel organic sau la cel anorganic, la cel terestru sau la cel cosmic,

la cel real sau la cel virtual, dobândește, cu această carte a lui Vasile Burlui, un alt tip de lectură, iar dacă aș da crezare lui Marcel Raymond, care clasifica poezii în două categorii, poeți-artiști și poeți-vizionari, cred că Vasile Burlui face parte din a doua categorie, cu atât mai mult cu cât poezia acestui volum dă în vileag o viziune privind așezarea Ființei în contextul ei galactic.

Deși volumul de față este o antologie lirică, în care poetul a pus la un loc poeme din toate volumele scrise până acum, trebuie să spunem din capul locului că avem sentimentul continuu al prospețimii creatoare, cu atât mai mult cu cât, pentru prima dată, poetul aduce în fața noastră un volum unitar din punct de vedere tematic și stilistic, construit cu toate ingredientele unei antologii lirice.

Dacă până acum descopeream în volumele lui Vasile Burlui valențe diverse ale obsesiilor poetice, de această dată, ca dintr-un laborator alchimic, poetul repune în atenția noastră în mod deosebit, parcă în spiritul lui Galileo Galilei, ca și când ar fi un fidel observator al evoluției și mișcărilor stărilor din univers, apelând la instrumente fine și precise ale percepției venite din adâncul ființei, marea temă a timpului, cu perspectiva dialectică, timp cosmic și timp organic, biologic. Acest fapt nu face decât să ne arate că în fond tema centrală a operei poetice a lui Vasile Burlui este timpul, din care, fără îndoială,

spectacol care trimite într-un tipar modelat anume, ca într-o relație contemplativă continuă cu sacrul, iar asta nu face decât să accentueze o geometrie a zbuциumului ființei care își desfășoară forma de libertate în fața timpului și a finitudinii.

Citind poezia lui Vasile Burlui, descoperi cu ușurință o ființă cosmogonică, galactică, universală, care își dă în vileag nu doar diferitele forme de libertate în fața finitudinii, ci și acele înfățișări, parcă adamice, ale relației și percepției temporale atât cu sine, prin sine, cât și cu celălalt. În fond, descoperim în poezia acestui volum o puternică stare de dialogism liric și de raportare la celălalt, fie că vorbim aici de o raportare la celălalt sine, al interiorului, poate cel mai adesea pus la încercări de dialog ființial, fie că vorbim de raportarea la cel de aproape, precum și la cel aflat, ca sine galactic în conștiința Marelui Tot.

Trebuie subliniat faptul că univerul însolit, starea galactică a poetului Vasile Burlui își are rădăcini adânci în copilărie, în acea zonă a candorii și a descoperirii prin joacă și (re)memorare a devenirii ființiale, în acea zonă a conștientizării apartenenței la un punct central, casa și locul părintesc, dinspre care copilul începe a-și cunoaște, recunoaște și construi, cu primele elemente ale universului aflate la îndemână, o viziune despre viață. Jocul și raportarea la spațialitatea candorii primare pare să fie, în această etapă, elementul cel

mai curat al devenirii universale a ființei cosmogonice.

În faza de deplină maturitate, ființa cosmogonică descoperă sentimentului profund al iubirii, sentiment care aduce o dată cu sine o uimitoare forță de raportare la celălalt, precum și o surprinzătoare descoperire a stării ființei aflate în faza erosului. În acest context, de acolo, din adâncimile ființei izvorăște un fertil fluviu de inspirație lirică. De această dată, eul poetic evadează din universul candorii în cautarea galactică a eului feminin etern.

Întâlnim un discurs liric în care abundă, fără să deranjeze prin cosmetizări textuale sau ușor casnice, construcții metaforice de un puternic impact poetic. Totodată, în această etapă a erosului, cunoașterea celuilalt, contribuie puternic la descoperirea profundă a cunoașterii de sine, deoarece în această fază apar primele semne conștiente de participare la menținerea unui echilibru al universului.

Raportarea dialogală la eternul feminin se face în această fază tot prin elemente cosmogonice. Cerul reprezintă o oglindă a redescoperirii și a privirii în adâncul feminin, cum candoarea și lumina lunii reprezintă apropierea tainică a unirii cu Marele Univers, în timp ce prezența unor stele sau a soarelui fac trimitere la sentimentul arzător al dorului, al singurătății, al căutărilor către și dinspre sine.

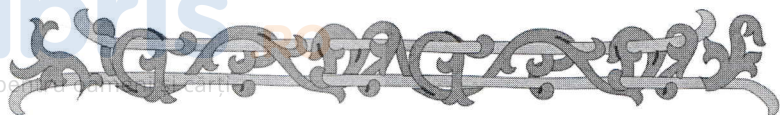

Codurile sale poetice par să fie la îndemâna oricărui cititor, însă ele ascund în fond misterele aceluia care poartă cu sine conștiința damnatului, ele poartă sentimentul unei singurătați acute, asumată până la limita tragicului, ceea ce arată că, de fapt, în ciuda tonului muzical al versului prin care poetul își arată sau încântă chipurile, descoperim în Vasile Burlui un poet al neliniștilor metafizice. Aceste neliniști interioare iau forme muzicale alchimice, sunt lansate ca niște fluturi să relocuiască, să redefiniească universul și haosul, sunt trimise chiar până la stele, unde, în cele din urmă, își găsesc sensul și energia pentru viață: "Stă prăbușit în jilț cu fruntea-n palmă, / Cu părul alb, îmbătrânit între formule și retorte, / Uitat de timp, cu ochi cerniți, cu vrerea calmă, / Certându-se în șoaptă cu gânduri în cohorte. /.../ E universul strâmt pentru gândiri profunde, / În hiperspații largi nestingherit se mișcă / Materii agitate alergând spre unde, / Făptura omenească rămâne ca-ntr-o cușcă! // Se sbat în controverse filosofii înguste, / Ne rătăcim în haos și ne descumpănim, / Dilema principală este-n poziții juste, / Suntem în eprubetă, ori unde ne găsim?" (*Dilema Alchimistului*). Apoi, în această singurătate, poetul se ridică într-un zbor de probă, pe herghelii de gânduri, gânduri care, nedându-i pace, îl provoacă să se îmbete cu zâmbete prefăcute sau chiar să găsească soluții la rătăcirile perene: "Am rătăcit

aseară printre piscuri / Și m-am întors cu inima
bolnavă, / Căci am mizat pe îndoieli și riscuri / Și-
am blestemat lumina ce cobora din slavă. // Am
călărit atunci pe herghelii de gânduri, / Am colbit
cu stele întregul întuneric. / Îngenunchiat în spaime
ca în atâtea rânduri, / M-am prosternat înfrânt sub
un altar feeric. // Mi-am pârjolit aripa în zborul
nemilos / Incendiind chiar visul nou născut, / M-am
lamentat prin piețe când zelos / Mi-am scrijelat pe
chip un zâmbet prefăcut." (*Zbor de probă*); "Mă
traversează chinuri din muzici diafane / Și-mi
cântă în ureche poemul obosit, / Mă cotropesc în
clocot pornirile profane / Și mă consumă vrerea pe
drumul netihnit. // E cartea rătăcirii în slavă tot
mai aspră, / Minciuna ei mă-ncântă în nopțile cu
lună / Când diafane muze cu aripa măiastră /
Între pustiu și oază vocabule adună." (*Cartea
rătăcirii*).

Această ceremonie a spiritului, acest
miracol al sunetului și al visului la care poetul ne
invită să reflectăm îmi amintește acum de
magistrul Mihai Ursachi, poet ieșean, dar de un alt
registru poetic, care, în eseurile sale din *Rațiunea
poeziei*, vorbind despre utilitatea poeziei, scrie: „De
la începuturile istoriei cunoscute poezia a însoțit
omul în toate timpurile și în toate locurile, fără
excepție; din aceasta decurge că ea este, în cadrul
noțiunii de frumos, una din componentele ființiale
ale omului. [...] Cât despre utilitatea poeziei,

utilitatea ei este utilitatea spiritului, adică una esențială pentru definirea noțiunii de existență umană”. Cred că și universul liric al lui Vasile Burlui se învâрте în jurul acestei axe a existenței ontologice, pentru că poezia, pentru autorul discutat, înseamnă existență, existare... prin rezonanță, comuniune cu spiritul și universul.

În această antrenantă căutare și înțelegere a destinului său, poetul este uneori acompaniat de celebri compozitori de rezonanță romantică – Bach, Mozart –, ceea ce face ca discursul său liric să fie și mai purificator: “Într-o noapte intrase Mozart pe fereastra mea, / Pe când în ceruri mai tremura o stea, / Pe când eu însumi adunat de prin unghere/ Rostogoleam prin hăuri planete ca pe sfere. // Eliberați de griji, senini ca și pribegii, / Ne tot plimbam ca posedatii prin arpegii. / O ploaie liniștită cernea în menuet, / Ne pătrundea prin pori înfiorând discret. // Iar cerul maiestos rotind deasupra noastră / Ne învelea în raza stelelor de catifea albastră. / Rondo allegro se răspândea prin spații, / În ritmuri de romanza ne ridica în grații.” (*Eine Kleine nachtmusik*). De altfel, poemului *Concert brandenburgic*, poem care dă și titlul unui volum anterior al poetului, poartă semnele compozitorului german Johann Sebastian Bach care, în 1721, prezenta contelui Christian Ludwig de Brandenburg-Schwedt o serie de lucrări instrumentale, pe care noi astăzi le știm sub

denumirea de *Concertul brandenburgic*. Numai că la Vasile Burlui *concertul brandenburgic* apare, pe de o parte, ca o incantație a iubirii, iar, pe de altă parte, ca o conștientizare a agoniei unei singure dimensiuni, aceea a singurătății: "În noaptea aceasta mai tare mă tem / De grele coșmaruri, de gândul pervers/ Cu genunchi înspinați îndoiți sub totem, / De lacrimi amare ascunse în vers. // Mai stai lângă mine în aburul nopții / Ascultând în tăcere tremurul mut, / Să tresărim speriați la zgomotul porții / Înconjurați amândoi de basmul pierdut.// Concertul lui Bach s-ascultăm împreună,/ Ascunși sub un cer luminat și liturgic,/ Suspendate-n eter arpegii rămână,/ În genunchi s-ascultăm Concert brandenburgic. /.../ " (*Concert brandenburgic*). Și totuși, poetul reușește să se ridice (*anabasis*) din această coborâre adâncă în singurătate (*katabasis*), construindu-și, în inimă, cu visele-i și gândurile proprii, o catedrală de luceferi: "Mi-e sufletul o sfântă catedrală / În care-am îngropat visările pe rând, / Când luna se ivea sacerdotală / Stăpână peste patimă și gând." (*Katabasis*). Acest ultim poem citat, dar și poemul *Strălucitul Anú* readuc în atenție spiritul mitologic al poetului, de care de fapt autorul nu se desparte nicio clipă.

Apropierea poetului de sunet, de muzică, de cuvântul cantabil, nu este o figură poetică, o afișare mascată a eului, ci dimpotrivă, aceasta este singura formulă în care poetul își află locul în

OAMENI BUNI, SĂRIȚI LA PALISADE!

Oameni buni săriți la palisade!
Cotropite sub copitele nopții nebune
Sufletele noastre au murit!
Albă Calea Lactee strălucește
Sub osemintele sufletelor voastre.
Oameni buni, veniți la palisade!
Totul nu este pierdut!
Înfigeți lancea disperării
În genunea de catifea,
Aduceți roua dimineții
Pe buzele muribundului,
Mângâiați creștetul blond,
Cu ramura de măslin.
Oameni buni, săriți la palisade!
Sfâșiate, sufletele voastre
Jalnic atârnă în coarnele lunii.
Viscolite sub vântul iernatec
Pe vârfuri de brazi,
Plâng despletite!
Oameni buni, veniți la palisade!
Oameni..., unde sunteți?

SISIF

Celor care au ales Calea Regală

Mă bântuie un gând, târziu în miez de noapte,
Și mă sugrumă noduri, și-s răstignit pe carte.
Când călător perpetuu mă-ntorc pe-aceeași cale
Eu nu cunosc odihna, de-i pisc, ori poate-i vale.

Îmi devorează trupul și-s răstignit în timp,
Negociez cu Zeii șederea în Olimp.
Dar, ca un prinț al nopții când mă întorc pe drum
Și temple, și palate se năruie în scrum.

Grăbit mă-nalț în aripi, în străluciri stelare,
Dar cad, recad, căci nimeni secretul nu-l mai are.
Te caut printre pietre și-n florile de crin,
Dar aflu doar pedeapsă și vaiet, și venin.

Castelul e pustiu, clepsidra este spartă
Și nimenea, de-l știe, porticul nu-l arată.
Se face frig, iar ghiața cuprinde totu-ncet
Și nimeni nu mai știe de-i prinț, ori de-i poet.

Mă bântuie un gând, târziu în miez de noapte,
Și mă consumă neantul în foșcări de șoapte.
Mă-ntorc către altare și-ncerc să mă adun,
Dar smirnă și tămâie nu am pe ce să pun.